

NORGES HØYESTERETT

Den 21. juni 2006 avsa Høyesterett dom i

HR-2006-01090-A, (sak nr. 2006/507), straffesak, anke,

A (advokat Gunnar K. Hagen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Erik Erland Holmen)

S T E M M E G I V N I N G :

(1) Dommer **Tønder**: Saken gjelder straffutmåling for seksuell omgang med barn under 14 år, jf. straffeloven § 195 første ledd første straffalternativ, herunder spørsmålet om det foreligger uforbeholden tilståelse, jf. straffeloven § 59 annet ledd.

(2) Vesterålen tingrett avsa 28. oktober 2005 dom med slik domsslutning:

”A, født 10.02.1940, dømmes for overtredelse av straffeloven § 196 2. ledd litra c til fengsel i 90 dager.

Det gjøres fradrag med to dager for utholdt varetekt.

A, født 10.02.1940, erstatter B kr 30.000.

Oppfyllelsesfristen er 24 dager fra dommens forkynnelse.”

(3) Påtalemyndigheten anket dommen til Hålogaland lagmannsrett. Anken gjaldt bevisbedømmelsen og lovanvendelsen under skyldspørsmålet, subsidiært straffutmålingen. Lagmannsretten avsa 22. februar 2006 dom med slik domsslutning:

”1. A, født 10. februar 1940, dømmes for en overtredelse av straffeloven § 195 første ledd første straffalternativ til en straff av fengsel i 1 år og 8 måneder. Til fradrag i straffen fragår 2 dager for utholdt varetekt.

2. A betaler til B 75 000 kroner innen 2 uker fra forkynnelsen av denne dom, med tillegg av forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra forfall til betaling skjer.

3. Saksomkostninger idømmes ikke.”

- (4) Domfelte har anket over straffutmålingen.
- (5) *Jeg er kommet til at anken bør tas til følge.*
- (6) A er i dag 66 år gammel. Han er tidligere flere ganger straffet for overtredelser av bestemmelser i straffelovens sedelighetskapittel. Fornærmede er født 15. august 1987.
- (7) Lagmannsretten har gitt følgende beskrivelse av fakta i saken:

”I slutten av juli, mest sannsynlig 26. juli 2001, på et toalett på rutebilstasjonen på X masturberte tiltalte fornærmede og tok deretter fornærmedes penis i sin munn mens han masturberte fornærmede. Tiltalte onanerte deretter seg selv til sædavgang. Dette er i samsvar med både fornærmede og tiltaltes forklaring.

Lagmannsretten finner ikke å kunne legge til grunn som bevist ut over rimelig tvil at tiltalte slikket eller stakk sin finger inn i fornærmedes anus, uten at dette får vesentlig betydning for straffutmålingen.

Tiltalte betalte etter hendelsen fornærmede med 150 kroner og noen pornografiske bilder.

Etter den seksuelle omgangen gikk tiltalte ut og tok litt senere bussen til sitt hjemsted.

Fornærmede, som på dette tidspunkt var ca. 13 år og 11 måneder, hadde vært på besøk hos sin far i tre uker. Han skulle ta bussen fra X til Y, og derfra ta tog hjem til sin mor i Z, hvor han bodde fast. Tiltalte kom i snakk med fornærmede på rutebilstasjonen like før det straffbare forhold fant sted. Det ble snakk om at fornærmede hadde en flaske brennevin i en plastpose og at han hadde vært på besøk hos sin far. De kjente hverandre ikke fra før.

Lagmannsretten legger til grunn at tiltalte tok initiativ til at de skulle ha den seksuelle omgangen på toalettet. Lagmannsretten finner også å måtte legge til grunn at tiltalte spurte fornærmede hvor gammel han var, og at fornærmede svarte at han var 15 år. Tiltalte nevnte da at andre ungdommer på hans alder tok betalt, 150–400 kroner, for at man kunne ha seksuell omgang med dem.”

- (8) Det framgår videre av lagmannsrettens domsgrunner at fornærmede i ettertid har hatt betydelige psykiske plager.
- (9) Som det framgår av beskrivelsen, dreier det seg om et alvorlig seksuelt overgrep mot en gutt som var 13 år og 11 måneder gammel. Jeg viser særlig til at domfelte tok fornærmedes penis i sin munn mens han masturberte ham.
- (10) Når det gjelder domfeltes subjektive forhold, har lagmannsretten bygget på at domfelte trodde at gutten var 15 år, men hadde opptrådt uaktsomt i så måte, jf Rt. 2005 side 833.
- (11) I Rt. 2004 side 1408 fant Høyesterett ved et enkeltstående tilfelle av utuktig omgang med en 4 ½ år gammel datter, at straffen i utgangspunktet ville være 10 til 12 måneder. Dommen i Rt. 2004 side 437 gjaldt 3 tilfelle av seksuell omgang med en jente på 9 ½ år. Straffen ble her satt til 1 år og 9 måneder, som var fellesstraff med en betinget fengselsstraff på 45 dager i en tidligere dom. Jeg viser videre til Rt. 2005 side 544 som gjaldt domfellelse for flere seksualforbrytelser, deriblant overgrep mot en 6 år gammel jente. Her fant Høyesterett at de straffbare handlinger, sett under ett, kvalifiserte til en

straff av fengsel rundt 2 år. Endelig viser jeg til sak inntatt i Rt. 2005 side 559. Saken gjaldt to tilfelle av seksuell omgang med en 13 år og 9 måneder gammel jente, hvorav ett tilfelle av samleie. Straffen ble satt til fengsel i 2 år og 1 måned, der 6 måneder ble gjort betinget.

- (12) Jeg finner at det straffbare forhold – sett i sammenheng med senere års rettspraksis – isolert betraktet kvalifiserer til en fengselsstraff noe mindre enn ett og et halvt år.
- (13) Domfelte har, som nevnt, flere ganger tidligere vært straffet for seksualforbrytelser mot mindreårige, og det må gjøres et tillegg i straffen for dette.
- (14) Ved Høyesteretts dom av 22. januar 1993 (Rt. 1993 side 368) ble domfelte dømt til fengsel i 1 år og 2 måneder som blant annet gjaldt fire forbrytelser mot straffeloven § 195 første ledd første straffalternativ, fire forbrytelser mot straffeloven § 212 første ledd nr. 3, to forbrytelser mot straffeloven § 212 annet ledd, begått mot i alt ni barn i alderen 10–13 år, overfor flere av dem mange ganger.
- (15) Dommen ligger relativt langt tilbake i tid, og ville isolert sett ikke ha hatt særlig stor betydning ved straffutmålingen. Det foreligger imidlertid en straffedom og fire forelegg mot ham i den mellomliggende tid.
- (16) Ved Vesterålen tingretts dom av 24. oktober 1996 ble han dømt til betinget fengsel i 30 dager for overtredelse av straffeloven daværende § 212 første ledd nr. 2. Han er ilagt flere forelegg for seksuelle overtredelser mot mindreårige. Ved et forelegg i 1994 ble han bøtelagt for å ha tilbudt en gutt på 14 år 200 kroner for å bli med tiltalte ”opp på hotellrommet” for å masturbere gutten. I 1995 gjaldt forelegget kontakt med to gutter på 12 år med spørsmål om de har fått kjønnshår o.l. I 2000 ble han bøtelagt for å ha gitt en pornofilm til en gutt på nesten 14 år. I 2003 ble han bøtelagt for å ha antydnet for en gutt på 13 år at gutten kunne få 200 kroner dersom tiltalte fikk utføre seksuell omgang med ham.
- (17) Det forhold tiltalte nå er dømt for, faller inn i et handlingsmønster som gjentatte ganger har ført til domfellelse eller forelegg. Selv om flere av forholdene i seg selv er bagatellmessige, må de, når han nå igjen domfelles for et alvorlig forhold, samlet sett tillegges ikke ubetydelig vekt. Jeg finner at tillegget i straffen her bør utgjøre om lag 6 måneder.
- (18) Lagmannsretten har ved straffutmålingen tatt hensyn til domfeltes tilståelse av de faktiske forhold. Siden domfelte har holdt fast på at han trodde fornærmede var 15 år, har imidlertid retten ikke konkludert med at hans tilståelse kan anses uforbeholden i forhold til straffeloven § 59 annet ledd.
- (19) I dette tilfellet har domfelte erkjent alle faktiske forhold som danner grunnlaget for aktsomhetsvurderingen. Etter min mening må dette være tilstrekkelig til at vilkårene for en uforbeholden tilståelse i forhold til straffeloven § 59 annet ledd, foreligger, jf. Rt. 1995 side 926. Vi står med andre ord overfor en uforbeholden tilståelse, som etter straffeloven § 59 annet ledd skal tas i betraktning ved straffutmålingen. Både aktor og forsvarer har vært enig i denne konklusjonen.

- (20) Det skal således gjøres et fradrag ved straffutmålingen. Tilståelsen kom umiddelbart etter at domfelte ble konfrontert med anmeldelsen, som for øvrig skjedde tre år etter at den straffbare handlingen var begått. Tilståelsen har vært av vesentlig betydning for sakens oppklaring, og har også gjort saken mindre belastende for fornærmede enn den ellers ville ha blitt.
- (21) Etter dette finner jeg at straffen passende kan settes til 1 år og 5 måneder.
- (22) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 1 – ett – år og 5 – fem – måneder.

- (23) Dommer **Støle:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (24) Dommer **Tjomsland:** Likeså.
- (25) Dommer **Oftedal Broch:** Likeså.
- (26) Dommer **Lund:** Likeså.
- (27) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 1 – ett – år og 5 – fem – måneder.

Riktig utskrift bekreftes: